

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Quæ omnia ad praxim vtriusque fori, interioris scilicet, & exterioris, & ad
iurisdictionis explicationem exigenda continet

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs Qvas Ecclesias, & ad quod tempus commendare possit?
Allegatio LIX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98639](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98639)

latere, per capit. licet, capit. ſicut, de ſupplen. negli-
gen. Pralat. Roman. conſilio 351. Abb. in cap. grane, nu-
mero 6. & 7. de officio Ordin. & in d. capit. ſecundo de
confeſſione præben. ſelua de beneficio part. 3. quaſtione
quadrageſima nona numero quarto. Rebuff. in concord. §. ſi
quid vero, verbo ad alium, de collation. & d. titulo de
deuolut. numero trigeſimo ſexto, verſic. nono, quos refert
& ſequitur Cochier dict. quaſt. 30. numer. 5. Ratio
eſt, quia iſta deuolutio iuxta determinationem
Concilii Lateranenſis in dict. cap. 2. fit ad immediatum
Superiorem, proximus autem Superior exempto-
rum eſt Papa, capit. nulla, diſtinct. 94. capit. auctori-
tate, cum ibi notatis, de priuilegiis in 6. ſel. dict. num.
4. Non poterit igitur Legatus conferre beneficia
ad Episcopum deuoluta ex negligentia Prælati
Regularis exempti, quæ Episcopus confert au-
thoritate Apoſtolica, ita Nicol. Garcia de bene-
fic. parte quinta, capite 3. numero 31. quia ab exempto
regularibus fit deuolutio ad Ordinatum, qui A-
poſtolica auctoritate conferet, cap. cum ſingula, de
præben. in 6. Rebuff. cit. de deuolut. in 32. Cochier dicta
quaſtione trigeſima, n. octauo ubi intelligit niſi Prælati
Regularis habeat alium Prælatum, cui immediate
ſubiiciatur, tunc enim ad illum fiet deuolutio Car-
din. in Clementin. unic. quaſtione tertia de ſupplen. negli-
gen. prælat.
15. Collatio, & deuolutio in beneficiis vnitis reſ-
pectu Vicar. æ. non habet locum in beneficiis vni-
tis menſæ Prælati, quæ numquam cenſentur va-
care. Flores de Menſa variarum libro 1. quaſt. 10. nume-
ro 14.
16. Illud vero dicitur beneficium de menſa Præ-
lati, quod eſt perpetuo incorporatum menſæ E-
piſcopali, aut Capitulari, ſeu Abbatiali, &
ideo numquam vacat, neque in tali beneficio da-
tur negligentia in prouiſione, gloſ. verbo de menſa in
dicta Clement. unic. de ſupplenda negli. prælat. Gonz. ad
regul. 8. Cancell. gloſ. §. 5. numer. 63. Farin. deciſ. 204. p. 2.
tom. 1.
17. Beneficia deuoluta lapſo ſemeltre conceſſo
Ordinatio ad conferendum, non dicuntur de no-
uo vacare, Gonzal. ad regularem octauam Cancell. gloſ.
15. §. ſecundo numero vigefimo & vigefimo primo & gloſ.
24. d. n. 78. quaſt. ſi Cardinalis collator non con-
tulit beneficium, quod vacauit in menſe, aliàs A-
poſtolico, infra ſex menſes, ita quod ſit locus deu-
olutioni ad Superiorem, an tunc poſſit conferre
Archiepiſcopus, qui Cardinalis non eſt, ſeu alius,
ad quem de iure competit deuolutio, an vero ſolus
Papa?
18. Cuilibet autem Superiori ad quem gradatim
fit deuolutio non currit ſemeltre, quod ſibi datur
ad conferendum, etiam ſi deuolutio fiat à patro-
nolaico, qui tantum habet quadrimeſtre, niſi à
die notitiæ, Rota deciſ. ſexto de iurapatronatus in no-
uis, Lamb. parte tertia libri ſecundi quaſt. 2. articulo 8.
Card. Seraphin. Rot. Romana deciſ. 380. Aloysius Ricc.
in praxi fori Eccleſiaſtici reſolution. 155. verſiculo tum ſe-
cundo, praxiſ Episcopali. parte prima verbo beneficia,
§. tertio ibi à die deuolutionis, vel veroliſimilis
notitiæ, Nicol. Garcia dicta parte decima capite
tertio numero nono, ubi numero decimo dicit in vna
Calcaten. coram D. Orano de anno 1584. fuiſſe
reſolutum deuolutionem ad Papam non proba-
ri, niſi conſtet de lapſu temporis Superioribus
etiam præfixi, & numero decimo ſexto quod qui
impetrat certo modo tanquam deuolutum de-
bet probare deuolutionem, negligentia enim

non præſumitur, ſed probanda eſt l. 3. §. ſi ad diem,
ff. de re milit. Afflict. deciſ. decima tertia numero de-
cimo octauo. Grat. conſil. 100. numero primi libri ſecundi.
Cochier dicta quaſt. 30. numero 18. & præſumitur
ignorantia niſi ſcientia probetur, in noſtris ter-
minis Rebuff. d. cit. de deuolut. numero 12. poſt Lam-
bertin. & Maſcard. dicit Nicol. Garcia dicta par. 10.
capit. 3. numero 23. ubi numero 22. tenet, quod Iu-
dex arbitratibus an prædictus Superior præſu-
matur ſcire ex qualitate beneficii, modo vacatio-
nis, quantitate temporis, diſtancia locorum, &
fama.

S Y M M A R I U M.

- 1 Commenda alicuius Eccleſiæ in perpetuum datur, cum
committitur alicui, ut eam adminiſtret, & regat dum
vixit in ſui utilitatem, cum facultate diſponendi de fru-
ctibus, ſicut verus beneficiarius.
- 2 Commenda perpetua beneficij eſt titulus canonicus.
- 3 Commendam perpetuam habentes non ſe promouenda
infra annum incidunt in penam cap. licet canon. de elect.
lib. ſexto.
- 4 Incompatibilitatem inducit commenda perpetua.
- 5 Commenda perpetua poteſt reſignari, vel permutari.
- 6 Ordinarius nullus inferior Papa poteſt perpetuo com-
mendare.
- 7 Eccleſiam commendans Papa ſimpliciter alicui in per-
petuum, hoc eſt, ad vitam eius commendare videtur.
- 8 Eccleſia ſimpliciter commendata per Papam alicui,
commendatarius tunc non habet liberam poteſtatem ſtatuen-
di de eius fructibus.
- 9 Eccleſiam ad certum tempus commendatam per Papam
non poteſt Episcopus conferre poſt elapſum tempus.
- 10 Commenda ad tempus dicitur cum Eccleſia Paſtore,
vel debito ſibi miniſtro deſtituta, vel viduata alterius ſpe-
dei, & cura committitur.
- 11 Commendare nihil aliud eſt, quam deponere.
- 12 Commendatarius ad tempus non facit fructus ſuos, imo
tenetur de eis rationem reddere.
- 13 Commendatarius, ad tempus, nec reſignare, nec per-
mutare poteſt beneficium ſibi commendatum.
- 14 Commendare Eccleſiam alicui ad tempus regendam,
reſ eſt antiqua, & in Eccleſia uſitata.
- 15 Commendare poteſt Episcopus parochialem Eccleſiam,
& alia beneficia, quibus ineſt cura animarum ad ſex
menſes.
- 16 Commendare Abbatis, Prioratus, & Præpoſitu-
ras, beneficiaq. Regularia ſolus Papa poteſt.
- 17 Commenda perpetua, quæ datur de beneficio, ſeu
Prioratu Regulari, non requirit profeſſionem.
- 18 Commendatarius poteſt ad libitum renouari, ad nu-
tumque remoueri per Episcopum, etiam ante ſemeltre ſi-
nitum.
- 19 Commendatarius coram Ordinario abſolute, & ſim-
pliciter commendationi cedere poteſt.
- 20 Commendationis etiam ad tempus debet fieri mentio,
ubi ipſa impetratur.
- 21 Commendatum beneficium, ſive in perpetuum, ſive ad
tempus non vacat per obitum commendatarii, ſed vacat
ſemper, ut prius.
- 22 Commendare Eccleſiam, ſeu beneficium non poteſt in-
ferior Episcopo, niſi habeat iuriſdictionem quaſi Episco-
palem.
- 23 Commendari non poteſt Parochialis Eccleſia Episcopi
auctoritate, niſi Clerico ætatem legitimam habenti, vi-

delicet ad sacerdotium promot.

24 Declaratur Concil. scilicet. 24. de reformat. cap. 18. in principio, & num. 25.

26 Vicario Parochiali simpliciter dato congruus debetur portio, nec Episcopus à principio fructus omnes eidem assignare potest, nisi ad congruam portionem, & sustentationem essent necessarij.

27 Depusatio Vicarij non est de forma concursus, & promotionis.

EPISCOPVS QVAS Ecclesias, & ad quod tempus commendare possit?

ALLEGATIO LIX.

Ecclésiæ Parochiales in perpetuum, vel ad tempus commendari possunt; in perpetuum commendatur Ecclesia cum committitur alicui, ut eam administret, & regat, dum vivit in sui utilitatem, cum facultate disponendi de fructibus, sicut verus beneficiarius, Nicol. Garcia de benefic. par. 4. capit. 4. numero 7. Azori. institut. moral. part. 2. lib. 6. cap. 31. quæst. prima in fine.

2 Hæc enim commenda perpetua beneficij est titulus canonicus, cap. si plures 21. quæst. 1. cap. dum, il secundo, de election. Mandos. in reg. de verisimili, quæst. 3. numero 1. & integ. 32. quæst. 7. numero 12. Pute. decis. 158. numero 4. lib. 1. Rot. decis. 765. numero 5. parte 3. dixer. quos refert, & sequitur Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 5. §. 8. numero 2. Rebuss. de pacif. possess. num. 35. Flamin. de resignat. lib. 2. quæst. 17. num. 11. itaut pœna, cap. licet canon, de elect. libro 6. contra non promouentes se infra annum, habeat locum in his commendatarijs perpetuis, Clem. in dero. paragraph. Caterum, de statu monach.

3 Ibi, infra annum computandum à tempore collationis, & commissionis, Gonzal. d. paragraph. 8. numero 7. & 8. & incompatibilitas inducta à cap. de multa, de præbendis, & Extrau. execrabilis, eodem tit.

4 Habeat locum in his commendis perpetuis Gonzal. d. paragraph. 8. numero 20. Nicol. Garcia d. cap. 4. à numero 33.

5 Nam ex quo commendatarius ius, actitulum in beneficio sibi in perpetuum commendato consequitur, ut supra dictum est, ideo illud resignare, etiam in fauorem, ac permutare valet Flamin. d. q. 17. num. 9. & 19.

6 Nullus Ordinarius inferior Papa potest perpetuo commendare Lali. Zelbi. de benefic. & pensionibus capit. 7. numero 2. Nicol. Garcia d. capit. 4. numero 13. per cap. nemo deinceps, 15. de elect. in 6.

7 Si vero Papa Ecclesiam commendet simpliciter, hoc est, nec certum tempus, nec perpetuum exprimendo, in perpetuum, hoc est, ad vitam eius, commendare videtur; quia cum non in perpetuum, sed ad tempus commendat, solet certum illud tempus exprimere, Azori d. cap. 31. quæst. 12. vbi quæst. 19.

8 Resoluit, quod quando Papa sic simpliciter,

nulla alia adiecta clausula, alicui beneficium, vel Ecclesiam commendat, Commendatarius tunc non habet liberam potestatem de fructibus eius statuendi, quia solet Papa cum Ecclesiam in perpetuum commendat clausulam apponere his verbis. Ut commodius onera sustinere queas, de alicuius subuentionis auxilio providere cupientes, tale Monasterium, vel beneficium auctoritate Apostolica concedimus, commendamus, & providemus, per te quandiu vixeris, tenendum, & possidendum, ita quod durante commenda huiusmodi de fructibus, redditibus, & prouentibus ipsius disponere & ordinare valeas, sicut veri Abbates ipsius beneficij, qui fuerunt pro tempore, ordinare, & disponere potuerunt, & debuerunt, alienatione tantum bonorum immobilium, & pretiosorum mobilium ipsius beneficij tibi penitus interdicta.

9 Aduertendum maxime est, quod vbi Romanus Pontifex Ecclesiam ad certum tempus commendauit, non potest Episcopus conferre post elapsum tempus, quia eo ipso, quod Papa commendauit cepletur affecta, vel reservata, hoc est, ipsius iuri, & potestati ita subiecta, & obnoxia, ut eam nullus conferre queat; ita Azori. d. c. 31. q. 7. & plures quos refert, & sequitur Nic. Garcia d. cap. 4. numero 68.

10 Ad tempus alicui commendatur Ecclesia cum Pastore, vel debito sibi ministro destituta, vel viadua alterius fidei, & curæ committitur, donec idoneum Rectorem acceperit, Azori. d. c. 31. q. 1. Gonzal. d. paragraph. n. 35. Nic. Garc. d. c. 4. n. 7. ac proinde is, cui Ecclesia commendatur, sit depositario, & comodatario similis, cum Ecclesia causa custodiæ tantum ei concedatur, Menoch. remed. 15. recuper. possess. n. 38. cum seqq.

11 Nam commendare nihil aliud est, quam depone, & commendare, ff. de verb. signif. l. Lucius, 24. ff. de possit, gloss. verbo commendare, in d. c. nemo deinceps, Pute. decis. 15. n. 2. lib. 1. Azori. d. q. 1. Gonzal. d. paragraph. 8. n. 38. Nic. Garc. d. c. 4. n. 6. Et ideo non facit fructus suos, sicut depositarius, gloss. d. verbo commendare, Gonzal. d. paragraph. 8. n. 39.

12 Imo tenetur de eis rationem reddere, c. placuit 10. q. 3.

13 Et ideo nec resignare, nec permutare huiusmodi beneficii, si ad tempus commendatū sit, valet Flamin. d. q. 17. n. 2. quia nec in re, nec ad rem in illo ius habet, Gonzal. d. paragraph. 8. num. 37.

14 Commendare Ecclesiam alicui ad tempus regendam res est antiqua, & in Ecclesia vñtata, à tempore Gregorij 1. & Leo 15. in cap. qui plures 21. q. 1. decreuit, ut in vna Ecclesia titulus, alteram sibi commendatam possit habere; nam olim Ecclesiæ commendari consueverunt ad tempus, donec idoneus Rector eligeretur, & crearetur, & quia sæpe Rector electio ob dissidia & lites differebatur, commendari ceperunt Ecclesiæ ad sex menses, ut in c. i. d. n. nemo deinceps vbi disponitur, quod huiusmodi commende temporales, quæ fiunt ad utilitatem Ecclesiæ, non possunt concedi, nisi per vnum semestre, & ex euidenti necessitate, vel utilitate ipsius Ecclesiæ suadente, licet finito illo semestri, si adhuc durabat eadem necessitas, vel utilitas, poterat per aliud semestre commendari, ut declarat gloss. sibi verbo durare, Rebuss. in praxi tit. de commenda, num. 65. Gonzal. d. §. 8. n. 35.

15 Potest igitur Episcopus Parochialem Ecclesiam ad prædictos sex menses commendare, & alia be-

beneficia, quibus inest animarum cura; simplicia vero commendari non solent. Ceterum Abbatis, Prioratus, & Præposituras solus Papa commendat, solus item ipse ius habet commendandi beneficia Regularia quoniam exempta sunt, ita *Azgr. d. cap. 31. q. 15.* ac seculari de regulari prouidet in commendam, & e contra, *Rebuff. d. tit. de commendat. n. 7. Nicol. Garcia d. cap. 4. n. 26. vbi n. 27.*

17. Resoluit, quod quando beneficium, seu Prioratus Regularis datur in commendam perpetuam non requiritur professio, & n. 28. quod habens in commendam beneficium Regulare cogi non potest profiteri religionem, sicut habens in titulum cogretur.

18. Episcopus, qui ad sex menses Parochialem commendauit, non potest ante semestre tempus nuntio suo commendationem reuocare, nisi adiecerit clausulam, donec ipse voluerit, *glos. in d. c. nemo, Rebuff. d. tit. de commendat. numero 58. Azgr. d. c. 31. q. 6. vers. quæres.* Verius tamen crede huiusmodi commendatarius, cum nec inire, nec ad rem ius habeat, vsupra dixi posse ad libitum reuocari, ad nuntiumq. remoueri, *glos. in c. si consiterit, de accus. & in c. qui plurcs, 21. q. 1. Mandol. reg. 39. q. 3. n. 8. Gonzal. d. 8. n. 35. & 37. Nicol. Garcia d. cap. 4. n. 53. vbi distinguit n. 54. & 55.*

19. Ita etiam poterit dictus Commendatarius coram Ordinario absolute & simpliciter commendationi cedere, non tamen gratia, & fauore alterius, quia ius, & titulum in beneficio non habet, vsupra dixi, & intra sex menses potest Episcopus quæduncup voluerit Ecclesiam commendatam repetere, *Azgr. d. c. 31. q. 8. vbi q. 13.* resoluit Episcopo commendante Ecclesiam Parochialem Titio ad sex menses posse ipsum Titium à Papa impetrare temporis prorogationem, antequam prædicti sex menses prætereant, quia illis elapsis non habebit locum prorogatio, cum totum, quod fecerat Episcopus finitum sit, ac proinde Ecclesia destinata esse commendata.

20. Illud impræsentiarum est omnino aduertendum, quod in impetratione Ecclesie commendata, etiam ad tempus, debet fieri mentio commendationis, alias impetratio esset subreptitia, ac proinde irrita & inanis, *Archid. Domin. & Franch. in d. c. nemo deinceps, Azgr. d. c. 31. q. 6.* quia Ecclesia commendata non omnino vacare dicitur, cum eius possessionem, & administrationem commendatarius habeat: tum quia Papa iuri alicuius derogare non creditur, *c. super eo, de offi. de leg. c. quatuor, de rescrip. in 6.*

21. Deinde notabis, quod beneficium commendatum, siue in perpetuum, siue ad tempus, non vacat per obitum Commendatarii, sed vacat semper, vt prius, itaut non sit attendendus mensis, nec locus, in quo Commendatarius obierit, *Pat. decis. 25. n. 6. lib. 1. Nau. in man. c. 25. nu. 126. & conf. 30. de præben. in antiq. alias 28. in nouis, Sayr. in florib. decis. sub eodem tit. decis. 31. Flam. n. de resig. lib. 2. q. 19. n. 13. Gonzal. d. 9. num. 48. cum seqq. Nicol. Garcia d. cap. 4. num. 64.*

22. Inferior Episcopo non potest Ecclesiam, seu beneficium commendare, etiam si ius habeat conferendi beneficium priuilegio, præscriptione, vel consuetudine, *Domin. in d. c. nemo deinceps, numero 14. & ibi Franch. numero 8. Gábar. de officio Legati lib. 4. rub. de potestate Legati in commendando beneficia q. 21. à numero 165. Cuch. in instit. maiorum lib. 3. tit. 6. numero 46. Flamin. de resignat. lib. 7. quæst. 10. num. 23. Azgr. d. cap. 31. quæst. 11. Nicol. Garcia d. cap. 4. nu-*

mero 8. Nisi habeat iurisdictionem quasi Episcopalem, quia tunc poterit beneficia commendare ad tempus, sicut Episcopus. *Flores de Mena variar. quæst. libro 3. q. 24. numero 16. Nicol. Garcia d. cap. 4. numero 12.*

23. Parochialis Ecclesia non potest Episcopi auctoritate commendari, nisi clerico ætatem legitimam habenti, videlicet annuum vigesimum quintum a genti, & non nisi ad Sacerdotium promotus, vt possit interim Sacerdotis munus, & officium obire, sic habetur in *d. c. nemo deinceps, Azgr. disto libro 6. capit. 8. quæst. 7.*

24. Attento iure nouissimo Concilij Trid. sess. 24. de reform. c. 18. in princip. debet Episcopus statim habita notitia vacationis Ecclesie (scilicet Parochialis) antequam vllum fiat examen, (vt declarauit sacra Congreg.) si opus fuerit, idoneum in ea Vicarium, cum congrua, eius arbitrio, fructuum portionis assignatione, constituere, qui onera ipsius Ecclesie sustineat, donec ei de Rectore prouideatur, de quo *Iacob. de Grass. in aureis decis. par. 2. lib. 2. c. 26. numero 28. Franc. Leo in thesauro fore ecclesiast. p. 2. cap. 18. numero 52. Aloys. Rec. in praxi fore ecclesiast. decis. 575. in prima edit. & resol. 495. nu. 3. in 2. edit. P. nu. in. in praxi iurisdiction. par. 2. li. 8. c. 8. etiam si institutio pertineat ad inferiorem, Franc. Leo, & P. in an. dictis locis, vel ad collationem aliorum, vt resoluit Nicol. Garcia de benefi. p. 9. cap. 2. numero 10. et ita Commendatarius, quæ ad sex menses in ecclesijs curatis fieri poterant ab Ordinarijs, iuxta *d. c. nemo deinceps*, amplius post Conc. locum non habent, cum debeat in eis deputari Vicarius ad formam supradictam relatum in Conc. Trid. d. c. 18. ita declarauit sacra Cong. telic Nicol. Garcia d. par. 4. cap. 4. num. 15.*

25. Eo tendunt verba illa, si opus fuerit, quia in eadem Ecclesia possent adesse alij Ministri Sacramentorum, qui interea curam quoque illam, quæ ad defunctum spectabat, exercerent, vel alij vicini Parochi libenter idem præstarent, aut alij similes casus euenirent, quibus apparet, non opus esse constituere alium Vicarium, ita à s. Cong. decisum refert Nicol. Garcia d. cap. 2. num. 13.

26. Vicario Parochiali simpliciter dato, non omnes fructus, sed congrua portio debetur, nec Episcopus à principio fructus omnes eidem assignare potest, nisi ad congruam portionem, & sustentationem essent necessarij, *Nauarr. cons. 5. sub tit. de officio Ord. in nouis, Sayr. in floribus decis. sub eodem tit. decis. 17. Nicol. Garcia d. cap. 2. num. 16. & num. 19.*

27. Dicit in Rota decisum huiusmodi Vicarij deputationem non esse de forma concursus, & provisionis.

S V M M A R I V M.

- 1 Vicarium constituere quando debeat Episcopus occurrente Parochialis Ecclesie vacatione, ostenditur.
- 2 Vicarij deputatio ab Episcopo facienda in vacatione Parochialis Ecclesie, non potest impediri à relictis, etiam interposita appellatio ne ab electione Occurrit.
- 3 Vicarij deputatio occurrente parochialis Ecclesie vacatione spectat semper ad Episcopum, vel illi defuncto, ad Capitulum Sede vacante, in cuius diocesi Parochialis existit.